

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра _____ соціології і публічного управління _____
(назва)

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Соціологія культури _____
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 054 Соціологія _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ Соціологія управління _____
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни _____ професійна підготовка; обов'язкова _____
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання _____ денна _____
(денна / заочна)

Харків – 2023 рік

Тема 1. Вступ до курсу. Соціологія культури як наука.

1. Соціологія культури як самостійна наукова дисципліна.
2. Виникнення та становлення соціології культури як науки.
3. Об'єкт, предмет, цілі та завдання соціології культури.
4. Місце соціології культури серед інших наук, вивчаючих культуру.
5. Специфіка соціологічного підходу до вивчення культури.

Література: 1-8

Тема 2. Основні соціологічні підходи до вивчення культури.

1. Соціокультурні концепції класичної соціології.
2. Культура в розумінні соціологів ХХ сторіччя.
3. Теоретичний аналіз культури в рамках структурно-функціонального та конфліктного підходів.
4. Соціологічне поняття культури. Визначення репрезентативної культури за Ф. Танбруком.
5. Дослідження проблем культури у вітчизняній соціології.
6. Соціологічне вивчення ціннісних аспектів культури.

Література: 1-8

Тема 3. Культура як об'єкт соціологічного аналізу.

1. Поняття культури. Еволюція уявлень про культуру.
2. Співвідношення понять культура і природа, культура і цивілізація, культура і суспільство.
3. Основні функції культури.

Література: 1-8.

Тема 4. Культурне різноманіття та культурні універсалії. Види та форми культури.

1. Різноманітність культур. Соціокультурні суперсистеми.
2. Види культури.
3. Соціологічне вивчення регіональних культурних особливостей.
4. Принцип культурного релятивізму та поняття етноцентризму.

Література: 1, 4-8

Тема 5. Елементи культури.

1. Основні елементи культури.
2. Мова як спосіб понятійно-логічного впорядкування й сприйняття світу.
3. Культура в ціннісному аспекті.
4. Культура та ідеологія.

Література: 1-2, 6-8

Тема 6. Ритуал. Символ. Міф.

1. Поняття ритуалу і ритуалізму. Ритуали і ритуалізм у сучасному житті.
2. Поняття символу. Сучасна символізація.
3. Основні царини символічної культури: наука, релігія, мистецтво, гра.
4. Поняття міфу. Наука як міф і ритуал.

Література: 1-2, 6-8

Тема 7. Культурні стилі, традиції, канони.

1. Поняття „стиль”, „традиція”, „канон”.
2. Категорії і зразки моно- і полістилістичної культури.
3. Радянський стильовий канон у політиці, економіці, повсякденному житті.
4. Стилізація і канонізація як культурні процеси.

5. Стильова диференціація і зміни в культурі.

Література: 1-2, 6-7

Тема 8. Культура та соціальна структура суспільства. Культура соціальних спільнот.

1. Культура сучасного міста і людина.
2. Культура сучасного села і людина.
3. Сучасна економічна культура пострадянського простору.
4. Молодіжна субкультура: особливості цілей, цінностей, звичаїв, смаків тощо.
5. Студентство як особлива соціокультурна група.

Література: 1-4, 6-8

Тема 9. Культура та соціальна структура суспільства. Аналіз соціальної нерівності.

1. Вивчення та пояснювання соціальної структури та соціальної стратифікації в межах культуросоціології.
2. Соціальна нерівність як культурний феномен.
3. Типи нерівності між людьми.
4. Об'єктивна та соціальна нерівність.
5. Вертикальна класифікація як культурна універсалія.
6. Соціальні верстви сучасного суспільства та їхні культурні риси.
7. Поняття культурного капіталу та культурна компетентність різних соціальних верств.
8. Нові нерівності сучасного суспільства.

Література: 1-8

Тема 10. Культура і соціальна трансформація.

1. Теорія культурних інсценівок.
2. Культурна інтерпретація сучасної трансформації пострадянського простору.
3. Культурне інсценування як механізм змінювання.
4. Культуросоціологічна теорія соціальних змін.

Література: 1-8

Тема 11. Культура постмодерна.

1. Постмодерн як нова культурна епоха.
2. Постмодерн та вітальність, час і особистість.
3. «Онаучування» життя і світу.
4. Соціальність постмодерну

Література: 1-8

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Болотова В.О. Соціологія культури: конспект лекцій для студентів спеціальності 054 «Соціологія» / В.О. Болотова. – Харків: НТУ«ХП», 2017. – 104 с. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/31594/1/prohramy_2017_Sotsiologiia_kultury.pdf
2	Верховод Л. І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія» / Л. І. Верховод ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. – 263 с. http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2443/1/Method%20posib.pdf
3	Покулита І.К. Соціологія культури для бакалаврів напряму підготовки „Соціологія”. Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2017. – 136 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/38701/1/Pokulyta.pdf
4	Черниш Н. Соціологія : курс лекцій. Львів. С. 297–322. URL : www.sociologi-lnu.org.ua/resursy.files/Chernysh_Soc_04.pdf .

5	Alexander, J. (Ed), Eyerman, R. (Ed), Inglis, D. (Ed), Smith, P. (Ed) Cultural Sociology https://www.palgrave.com/gp/series/14945
---	--

Допоміжна література

6	Соціологія культури: Навч. посібн./ За ред. О.М. Семашка, В.М. Пічі – К.: Каравела, 2002
7	Танчин І. З. Соціологія. – Навч. Посібник. – К., 2007.
8	Юрій М. Ф. Соціологія культури: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 302 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. www.sau.kiev.ua – офіційний сайт соціологічної асоціації України (устав САУ, кодекс професійної етики соціолога, указ президента про розвиток соціологічної науки).
2. www.useps.org – офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень).
3. www.socis.kiev.ua – сайт центру соціальних та маркетингових досліджень (Київ), викладено багатий емпіричний матеріал (результати соціологічних досліджень, публікації центру, статистичні дані).
4. www.sociology.kharkov.ua – Sociology Hall, сайт соціологічного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна.
5. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м.Київ).
6. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)
7. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)
8. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України)